

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE 4T 23 - PARTYKA MAŁGORZATA

1) WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

Celem oceniania wewnątrzszkolnego jest:

1. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie.
2. Udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu.
4. Dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno- wychowawczej.

Wszystkie prace pisemne są sprawdzane według skali punktowej, a punkty przeliczane na oceny zgodnie z poniższą skalą procentową:

- a. **0–30% – niedostateczny**
- b. **31%–49% – dopuszczający**
- c. **50%–69% – dostateczny**
- d. **70%–89% – dobry**
- e. **90%– 98% -bardzo dobry**
- f. **99%-100%--celujący**

2) SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW;

1. Uczeń może zgłosić 1 nieprzygotowanie w ciągu semestru, na początku lekcji- zaraz po sprawdzeniu obecności.
2. Prace klasowe(sprawdziany itp.) zadawane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Nie można wtedy zgłosić nieprzygotowania.
3. Ocenę niedostateczną lub nieobecność na sprawdzianie należy poprawić w ciągu dwóch tygodni od terminu oddania prac. Formę poprawy ustala nauczyciel.
4. Za nieprzygotowanie do lekcji uważa się: brak zadania domowego, nieprzyswojenie wiedzy oraz brak zeszytu, podręcznika, potrzebnych materiałów.
5. Kartkówki nie wymagają zapowiedzi
6. Ustny sprawdzian wiadomości z 3 ostatnich lekcji.
7. W przypadku co najmniej tygodniowej usprawiedliwionej nieobecności uczeń zobowiązany jest do nadrobienia zaległości w ciągu 7 dni od dnia powrotu do szkoły.
8. Poprawa sprawdzianów pisemnych powinna odbywać się w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny.
9. Poprawie podlegają wyłącznie oceny niedostateczne.
10. Uczeń przygotowuje się do sprawdzianu.
11. Sprawdziany pisemne, odpowiedzi ustne i zadania domowe są obowiązkowe.
12. Z powodów losowych uczeń może być zwolniony z pisania sprawdzianu. Termin zaliczenia uczeń ustala indywidualnie z nauczycielem.
13. Za wyjątkową aktywność na lekcji uczeń może otrzymać plus. Pięć plusów daje ocenę bardzo dobrą. Uczeń odnotowuje plusy w swoim zeszycie przedmiotowym na marginesie lekcji. Nauczyciel wpisuje do dziennika po okazaniu zeszytu przez ucznia. Nauczyciel dokonuje wpisu w zeszycie przedmiotowym ucznia(data, ocena, podpis) Plusy są rozliczane w systemie śródrocznym i rocznym.
14. Sukcesy osiągnięte przez ucznia w konkursach przedmiotowych wpływają na podwyższenie oceny z przedmiotu.
15. O ocenie śródrocznej i rocznej decyduje hierarchia ważności ocen cząstkowych, uwzględniających wiedzę i obowiązujące formy aktywności, oraz terminowe wywiązywanie się ucznia z wykonywania zadawanych prac w danym semestrze.
16. Uczeń uzyskuje oceny za: aktywność podczas lekcji i udział w dyskusji, wyrażanie i uzasadnianie własnych poglądów, umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji,krótkie odpowiedzi ustne, prace domowe, sprawdziany, notatki oraz prace dodatkowe, prowadzenie zeszytu.
17. Oceny cząstkowe, semestralne oraz roczne wystawiane są zgodnie z zasadami Wewnątrzszkolnego Systemu Klasyfikowania i Oceniania.
18. W końcowej ocenie uwzględniona zostanie również postawa na lekcji (sumienność, pracowitość, punktualność, umiejętność pracy w grupie) oraz podejmowanie zadań dodatkowych.
19. Zgodnie z Rozporządzeniem MEN w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczeń może być nieklasyfikowany z powodu nieobecności na zajęciach edukacyjnych, przekraczających połowę czasu przeznaczanego na te zajęcia w szkolnym planie nauczania.
20. Wszystkie oceny uczniów są rejestrowane i motywowane na prośbę ucznia lub jego rodzica.
21. Aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu.

3. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA OCENA ROCZNA

Zgodnie ze statutem szkoły

„W centrum uwagi. Zakres podstawowy”

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Rozdział 1. Człowiek i społeczeństwo						
Życie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formy życia społecznego; ▪ potrzeby społeczne; ▪ wartości i normy społeczne; ▪ system aksjologiczny; ▪ kontrola społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady form życia społecznego; ▪ podaje przykłady potrzeb człowieka; ▪ podaje przykłady wartości i norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje podstawowe formy życia społecznego: grupa społeczna, zbiorowość, społeczność, społeczeństwo; ▪ podaje przykłady potrzeb człowieka wyższego i niższego rzędu; ▪ wymienia wartości, którymi kieruje się w życiu; ▪ stosuje, np. do opisu sytuacji pojęcia: wartości, światopogląd; ▪ podaje przykłady zwyczajów, praw czy instytucji, za pomocą których sprawowana jest kontrola społeczna; ▪ wymienia podstawowe zasady życia społecznego; ▪ odczytuje z prostych źródeł informacji [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela, plakat] wartości afirmowane w polskim społeczeństwie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje podstawowe formy życia społecznego; ▪ wyjaśnia, kiedy zbiorowość społeczna może przekształcić się w grupę społeczną; ▪ podaje sposoby zaspokajania potrzeb człowieka; ▪ wyjaśnia pojęcie <i>system aksjologiczny</i>; ▪ porównuje, na podstawie źródeł, wartości afirmowane w różnych grupach/ warstwach społeczeństwa polskiego; ▪ wyjaśnia, odwołując się do przykładów, funkcjonowanie podstawowych zasad życia społecznego; ▪ porównuje różne formy sprawowania kontroli społecznej; ▪ wymienia konsekwencje nieprzestrzegania podstawowych zasad życia społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje podstawowe formy życia społecznego; ▪ analizuje konsekwencje braku zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka z różnych perspektyw: np. jednostki i społeczeństwa; polityki i kultury; ▪ omawia czynniki sprzyjające osłabieniu społecznego systemu aksjologicznego oraz konsekwencje tego zjawiska; ▪ wyjaśnia mechanizmy powstawania i konsekwencje negatywnych zjawisk społecznych, np. <i>znieczulicy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowuje i analizuje ankiety dotyczące, np. funkcjonowania człowieka w różnych formach życia społecznego, poziomu zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka i konsekwencji z tym związanych; społecznie akceptowanych wartości.
Grupy i role społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ grupa społeczna; ▪ działanie w grupie i poza nią; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady grup społecznych; w tym grup społecznych, do których 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje podstawowe rodzaje grup społecznych. ▪ rozpoznaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje czynniki ułatwiające i utrudniające funkcjonowanie w grupie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia problemy związane z klasyfikacją grup społecznych; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia różnice w postrzeganiu postaw i zachowań

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wpływ grupy na jednostkę; ▪ role społeczne; ▪ postawy wobec nacisku grupy. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przynależy. ▪ podaje przykłady ról społecznych; w tym ról społecznych, które pełni; ▪ rozpoznaje postawy konformistyczne; ▪ podaje przykłady postaw pozytywnych i negatywnych społecznie. 	<p>postaw i zachowań charakterystycznych dla wybranych ról społecznych, np. rodzica, ucznia;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy grup społecznych; ▪ rozpoznaje czynniki ułatwiające i utrudniające funkcjonowanie w grupie; ▪ rozpoznaje podstawowe postawy jednostki wobec nacisku grupy; ▪ charakteryzuje podstawowe postawy jednostki wobec nacisku grupy. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia kryteria klasyfikacji grup społecznych; ▪ porównuje rodzaje więzi łączących ludzi tworzących różne grupy społeczne; ▪ wymienia czynniki sprzyjające spójności grup społecznych; ▪ wyjaśnia, dlaczego funkcjonowanie w grupach społecznych sprzyja zaspokajaniu potrzeb człowieka; ▪ przedstawia pozytywne i negatywne aspekty postawy konformistycznej; ▪ porównuje postawy i zachowania charakterystyczne dla poszczególnych ról społecznych; ▪ rozpoznaje konflikty wynikające z pełnienia różnych ról społecznych; ▪ podaje przykłady konsekwencji konfliktu ról społecznych; ▪ przedstawia sposoby zapobiegania powstawaniu konfliktu ról społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ na wybranych przykładach analizuje wpływ różnorodnych czynników na spójność grup społecznych; ▪ wyjaśnia mechanizmy powstawania konfliktu ról społecznych; ▪ wyjaśnia konsekwencje wynikające z konfliktu ról społecznych; ▪ dostrzega zmienność i ciągłość w postrzeganiu ról społecznych; ▪ ocenia [z różnych perspektyw] sposoby zapobiegania powstawaniu konfliktu ról społecznych; ▪ przedstawia konsekwencje postawy konformistycznej i nonkonformistycznej dla jednostki i społeczeństwa; ▪ przygotowuje i prezentuje argumenty w dyskusji: <i>Współczesna młodzież – karierowicze czy buntownicy?</i> 	<p>charakterystycznych dla różnych ról społecznych w odmiennych kręgach cywilizacyjnych oraz dawniej i dzisiaj;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza na forum społeczności klasowej/szkolnej dyskusję na zaproponowany temat, dotyczący funkcjonowania współczesnej młodzieży w grupach społecznych i prężionych przez nią ról społecznych.
Socjalizacja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ istota pojęcia socjalizacja; ▪ efekty socjalizacji; ▪ etapy socjalizacji; ▪ agresja w procesie socjalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe elementy pojęcia <i>socjalizacja</i>; ▪ rozpoznaje przykłady działań/sytuacje sprzyjające procesowi socjalizacji; ▪ podaje przykłady osób i instytucji mających wpływ na proces socjalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia skutki procesu socjalizacji; ▪ wymienia grupy społeczne mające główny wpływ na proces socjalizacji; ▪ odróżnia socjalizację pierwotną od socjalizacji wtórnej; ▪ wymienia osoby i instytucje mające wpływ na socjalizację pierwotną i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie procesu socjalizacji dla prawidłowego funkcjonowania człowieka w społeczeństwie; ▪ przedstawia skutki zaburzeń/błędów w przebiegu procesu socjalizacji; ▪ porównuje socjalizację pierwotną i socjalizację wtórną; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zależności pomiędzy procesem socjalizacji a poszczególnymi fazami rozwojowymi dziecka/człowieka; ▪ wymienia zjawiska cywilizacyjne mające wpływ na proces socjalizacji we współczesnym społeczeństwie polskim; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje prezentację dotyczącą trudności socjalizacyjnych występujących w społeczeństwie nowoczesnym, np. współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ analizuje przykłady niepowodzeń socjalizacyjnych [przyczyny, skutki].

			<p>wtórną;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcie: <i>resocjalizacja</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje wpływ różnych grup społecznych na proces socjalizacji; ▪ przedstawia instytucje i mechanizmy sprzyjające procesowi socjalizacji; ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP w odniesieniu do procesu socjalizacji pierwotnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia wpływ agresji na przebieg procesu socjalizacji. 	
Rodzina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstawanie rodziny; ▪ funkcje rodziny; ▪ typy rodziny; ▪ kondycja współczesnej rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zadań wykonywanych przez rodzinę; ▪ podaje przykłady praw i obowiązków poszczególnych członków rodziny; ▪ podaje przykłady problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny we współczesnej Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy rodziny jako grupy społecznej; ▪ wymienia funkcje rodziny i podaje przykłady ich realizacji; ▪ rozpoznaje różne typy rodzin funkcjonujące we współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ rozpoznaje podstawowe modele funkcjonowania rodziny i typy współczesnych rodzin; ▪ wymienia podstawowe problemy funkcjonowania rodziny we współczesnej Polsce; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące funkcjonowania rodziny we współczesnym świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zasady zawierania małżeństwa w prawie polskim; ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP w odniesieniu do rodziny; ▪ porównuje różne modele funkcjonowania rodzin i różne typy rodzin występujące we współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ wymienia cechy rodziny tradycyjnej; ▪ przedstawia podstawowe kierunki zmian zachodzące w rodzinach europejskich na przestrzeni dziejów; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania rodziny we współczesnym świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia wpływ procesów cywilizacyjnych na funkcjonowanie rodzin we współczesnym świecie; ▪ przedstawia pozytywne i negatywne aspekty odchodzenia od tradycyjnego modelu funkcjonowania rodziny; ▪ analizuje wybrane problemy funkcjonowania rodziny we współczesnej Polsce [przyczyny, przejawy, skutki]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza forum społeczności klasowej/szkolnej debatę/diskusję dotyczącą, np. problemu <i>kryzysu współczesnej rodziny</i>; ▪ przygotowuje ankietę, oraz wizualizuje i analizuje jej wyniki, dotyczącą, np. poglądów rówieśników na temat typów oraz funkcji rodziny we współczesnym świecie.
Podziały społeczne i stygmatyzacja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstawanie stereotypów; ▪ istota procesu stygmatyzacji; ▪ skutki społeczne napiętnowania; ▪ powstawanie podziału na „swoich” i „obcych”. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady stereotypów; ▪ podaje przykład stygmatyzacji; ▪ podaje przykłady funkcjonujących w społeczeństwie polskim podziałów na <i>swoich</i> i <i>obcych</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe cechy stereotypu; ▪ podaje przykład <i>pozytywnych</i> i <i>negatywnych</i> stereotypów; ▪ wymienia konsekwencje upowszechniania się stereotypów; ▪ wymienia podstawowe przejawy funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia mechanizm powstawania negatywnych zjawisk społecznych: uprzedzenie, stygmatyzacja i dyskryminacja; ▪ uzasadnia konieczność przeciwdziałania stygmatyzacji i stereotypizacji; ▪ wyjaśnia różnicę 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia, z różnych perspektyw, wybrane kampanie społeczne dotyczące przeciwdziałania negatywnym postawom społecznym; ▪ analizuje przykłady negatywnych postaw wobec <i>obcych</i>, stygmatyzacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz przeciwdziałania wybranym, negatywnym postawom wobec <i>obcych</i>; ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące negatywnych

			<p>podziałów na <i>swoich</i> i <i>obcych</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe przyczyny i skutki funkcjonujących w społeczeństwie podziałów na <i>swoich</i> i <i>obcych</i>; rozpoznaje zachowania wynikające z negatywnych postaw wobec <i>obcych</i>; wymienia sposoby przeciwdziałania negatywnym postawom społecznym; odczytuj podstawowe dane statystyczne dotyczące problemu dyskryminacji, stygmatyzacji, stereotypizacji, postrzegania <i>swoich</i> i <i>obcych</i>. 	<p>między pojęciami: <i>stygmatyzacja</i> i <i>stereotypizacja</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki negatywnych postaw wobec <i>obcych</i>; analizuje różnice w sposobie postrzegania <i>swoich</i> i <i>obcych</i>. analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące problemu dyskryminacji, stygmatyzacji, stereotypizacji, postrzegania <i>swoich</i> i <i>obcych</i>. 	<p>i stereotypizacji występujących w społeczeństwie polskim [przyczyny, przejawy, skutki].</p>	<p>postaw wobec <i>obcych</i> we współczesnej Polsce, w tym stereotypizacji i stygmatyzacji.</p>
<p>Tolerancja i rozwiązywanie konfliktów</p>	<ul style="list-style-type: none"> nierówne traktowanie „innych”; walka przeciwko nierównemu traktowaniu „innych”; istota tolerancji; sposoby przeciwstawiania się nietolerancji; istota konfliktu; sposoby rozwiązywania sytuacji konfliktowych. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje postawy tolerancji i nietolerancji; podaje przykłady nierównego traktowania <i>Innych</i>; podaje przykłady sytuacji konfliktowych; wymienia podstawowe sposoby rozwiązywania sporów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe przyczyny i skutki nietolerancji; podaje czynniki sprzyjające i utrudniające kształtowanie postaw tolerancji; podaje przykłady zachowań świadczących o nietolerancji; rozpoznaje podstawowe postawy wobec konfliktu; wskazuje podstawowe różnice między negocjacjami, mediacją i arbitrażem; wymienia cechy, które powinien posiadać mediator i arbiter.; odczytuj podstawowe dane statystyczne dotyczące postaw wobec 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między pojęciami: <i>tolerancja</i> i <i>akceptacja</i>; podaje sposoby ograniczania czynników wywołujących konflikty społeczne; porównuje [wskazuje pozytywne i negatywne aspekty] różne postawy wobec konfliktu; wymienia zasady prawidłowo prowadzonej negocjacji; uzasadnia konieczność postawy tolerancji; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące postaw wobec konfliktów i zjawiska tolerancji. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje argumenty i kontrargumenty w sporach dotyczących tolerancji; uzasadnia dobór sposobu rozwiązywania konfliktu w zależności od rodzaju/cech konfliktu i uczestniczących w nim stron. 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje/analizuje/ przedstawia metody kreatywnego rozwiązywania problemów, np. sytuacji konfliktowych, w sytuacjach nietypowych; przygotowuje i przeprowadza forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz tolerancji.

			konfliktów i zjawiska tolerancji.			
Współczesne społeczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ typy społeczeństw; ▪ społeczeństwo postindustrialne; ▪ społeczeństwo otwarte; ▪ społeczeństwo konsumpcyjne; ▪ społeczeństwo informacyjne; ▪ społeczeństwo masowe; ▪ młodzież i współczesne zagrożenia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady różnych typów społeczeństw; ▪ wymienia cechy współczesnego społeczeństwa [otwarte, informacyjne, konsumpcyjne, masowe]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe cechy różnych typów społeczeństw; ▪ rozpoznaje podstawowe typy społeczeństw; ▪ rozpoznaje cechy współczesnego społeczeństwa postindustrialnego/informacyjnego [otwarte, informacyjne, konsumpcyjne, masowe]; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące współczesnego społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne typy społeczeństw; ▪ omawia wpływ przemian gospodarczych na cechy społeczeństw; ▪ wyjaśnia istotę cech współczesnego społeczeństwa [otwarte, informacyjne, konsumpcyjne, masowe]; ▪ wymienia zjawiska cywilizacyjne mające wpływ na cechy współczesnego społeczeństwa postindustrialnego; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące współczesnego społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia szanse, zagrożenia i wyzwania stojące przed współczesnym społeczeństwem postindustrialnym; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat współczesnego społeczeństwa postindustrialnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą szans, zagrożeń i wyzwań stojących przed współczesnymi społeczeństwami postindustrialnymi / współczesną młodzieżą; ▪ gromadzi, prezentuje i analizuje informacje na temat wybranych współczesnych społeczeństw: <ul style="list-style-type: none"> - zbieracko-łowickich, - nomadycznych, - rolniczych.
Rozdział 2. Aktywność obywatelska						
Organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sektory życia publicznego; ▪ organizacje trzeciego sektora: fundacje i stowarzyszenia; ▪ organizacje pożytku publicznego; ▪ społeczeństwo obywatelskie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe rodzaje organizacji trzeciego sektora życia publicznego [fundacja i stowarzyszenie]; ▪ podaje przykłady stowarzyszeń i fundacji o zasięgu ogólnopolskim; ▪ rozpoznaje podstawowe cechy społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe cechy organizacji trzeciego sektora; ▪ omawia podstawowe cechy społeczeństwa obywatelskiego; ▪ wymienia formy społecznego wsparcia dla organizacji pożytku publicznego; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje i prezentuje informacje na temat funkcjonowania wybranej organizacji trzeciego sektora; ▪ porównuje sposób zakładania i funkcjonowania fundacji i stowarzyszenia w Polsce; ▪ wymienia cechy charakterystyczne organizacji pożytku publicznego; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące organizacji trzeciego sektora i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje znaczenie funkcjonowania organizacji trzeciego sektora życia publicznego dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; ▪ wyjaśnia znaczenie społeczeństwa obywatelskiego dla prawidłowego funkcjonowania demokracji we współczesnych państwach, w tym w Polsce; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. roli organizacji pozarządowych we współczesnym świecie; kondycji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz popularyzacji wybranej organizacji pozarządowej; ▪ aktywnie działa w jednej z organizacji pozarządowych; ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. roli organizacji pozarządowych we współczesnym świecie; kondycji społeczeństwa obywatelskiego we

					społeczeństwa obywatelskiego we współczesnej Polsce.	współczesnej Polsce.
Kościół i związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ istota religii; ▪ religia a wyznanie; ▪ główne religie i wyznania współczesnego świata; ▪ religie i wyznania w Polsce; ▪ kościoły i związki wyznaniowe w świetle prawa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne religie współczesnego świata ▪ wymienia główne religie i wyznania we współczesnej Polsce; ▪ podaje podstawowe informacje definiujące pozycję Kościoła rzymskokatolickiego we współczesnej Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>ateizm, kult</i>; ▪ wymienia główne kościoły i związki wyznaniowe w Polsce; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące znaczenia religii / form religijności wśród mieszkańców Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia podstawy prawne wolności religii i sumienia w Polsce; ▪ wyjaśnia znaczenie pojęcia: <i>agnostyk</i>; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy pojęciami: <i>religia</i> i <i>wyznanie</i>; ▪ wymienia główne ośrodki kultury właściwe dla największych kościołów i związków wyznaniowych w Polsce; ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP odnoszące się do relacji państwa i kościołów/związków wyznaniowych; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące znaczenia religii / form religijności wśród mieszkańców Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ różnicuje kościoły i związki wyznaniowe w Polsce zgodnie z prawną podstawą ich funkcjonowania; ▪ określa pozycję prawną Kościoła katolickiego w Polsce [konkordat]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przedstawia prezentację dotyczącą wybranego kościoła/ związku wyznaniowego w Polsce.
Partie polityczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ definicja partii politycznej; ▪ typy partii politycznych; ▪ funkcje i cechy partii politycznych; ▪ finansowanie partii politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia partie polityczne posiadające swoją reprezentację w Sejmie RP; ▪ podaje główny cel istnienia partii politycznych; ▪ wymienia główne cechy demokratycznych partii politycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne funkcje partii politycznych w państwach demokratycznych; ▪ wymienia główne źródła finansowania partii politycznych w Polsce; ▪ omawia pozycję poszczególnych partii politycznych w świetle ostatnich wyborów parlamentarnych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia główne funkcje i formy aktywności partii politycznych; ▪ wyjaśnia źródła podziału i cechy współczesnych partii lewicowych, centrowych i prawicowych; ▪ analizuje cechy, programy, pozycję głównych partii politycznych obecnych na polskiej scenie politycznej; ▪ porównuje partię polityczną z organizacją pozarządową; ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP odnoszące 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat sposobów finansowania partii politycznych w Polsce; ▪ dokonuje krytycznej analizy współczesnych podziałów politycznych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. sposobów finansowania partii politycznych w Polsce.

				<p>się do zasad funkcjonowania partii politycznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania partii politycznych w Polsce / we współczesnych społeczeństwach demokratycznych. 		
Kampanie wyborcze	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy i cele kampanii wyborczej; ▪ hasła wyborcze; ▪ memy internetowe; ▪ badania opinii publicznej; ▪ funkcje sondaży przedwyborczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje elementy kampanii wyborczej; ▪ odczytuje podstawowe informacje wynikające z badania opinii publicznej [tabele, wykresy]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne cele i cechy kampanii wyborczej; ▪ wymienia główne formy przekazu i środki perswazji wykorzystywane w kampaniach wyborczych; ▪ wymienia główne cechy skutecznych haseł wyborczych; ▪ wymienia funkcje badań opinii publicznej dotyczących życia politycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia mechanizm działania <i>społecznego dowodu słuszności</i>; ▪ analizuje sposób przeprowadzania badania opinii publicznej; ▪ wyjaśnia rolę internetu we współczesnych kampaniach wyborczych; ▪ analizuje wybrane elementy kampanii wyborczej, w tym hasła wyborcze i memy internetowe, pod kątem skuteczności, atrakcyjności i zgodności z programem partii politycznej; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące kampanii wyborczych i sondaży przedwyborczych; ▪ porównuje wyniki sondaży przedwyborczych z wynikami wyborów; ▪ podaje przykłady nieetycznego wykorzystania mediów społecznościowych w kampaniach wyborczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje strategie wybranych partii politycznych w ostatnich kampaniach wyborczych; ▪ analizuje wpływ sondaży przedwyborczych na wynik kampanii wyborczej/wynik wyborów; ▪ wyjaśnia przyczyny różnic pomiędzy wynikami uzyskanymi przez poszczególne ugrupowania polityczne w wyborach a sondażach przedwyborczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. zasad, które powinny być przestrzegane w kampaniach wyborczych w państwie demokratycznym; ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, badanie opinii publicznej dotyczące, np. preferencji politycznych młodych wyborców.
Media – czwarta władza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ współczesna rola mediów; ▪ znaczenie pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne środki masowego przekazu we współczesnym świecie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy współczesnych środków masowego przekazu; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia konieczność niezależności mediów w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, z czego wynika i jakie ma konsekwencje zjawisko <i>mediatyzacji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności

	<ul style="list-style-type: none"> czwarta władza; niezależność mediów; mediatyzacja polityki i polityzacja mediów; charakterystyka poszczególnych rodzajów mediów; etyka mediów i dziennikarzy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne funkcje środków masowego przekazu we współczesnym świecie; wymienia cechy wybranego środka masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przepisy Konstytucji RP odnoszące się do swobody wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji; wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>czwarta władza</i>; wyjaśnia, na czym polega zasada <i>niezależności mediów</i>; wymienia główne zasady etyczne dotyczące mediów i dziennikarzy; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące roli środków masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> demokratycznym; wyjaśnia, na czym polega zjawisko <i>mediatyzacji polityki polityzacji mediów</i>; wyjaśnia pojęcie <i>indoktrynacja</i>; wymienia najpopularniejsze tytuły prasowe, domeny internetowe, stacje telewizyjne i radiowe we współczesnej Polsce; przedstawia rolę mediów społecznościowych; dostrzega przypadki nieetycznego zachowania mediów i dziennikarzy; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące roli i sposobu funkcjonowania środków masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>polityki polityzacji mediów</i>; omawia zjawisko cenzury i walki z cenzurą w czasach PRL-u; wyjaśnia przyczyny i przedstawia skutki nieetycznego zachowania mediów i dziennikarzy; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. <i>kryzysu dziennikarstwa</i> we współczesnym świecie/Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. <i>kryzysu dziennikarstwa</i> we współczesnym świecie/Polsce; porównuje wybrane środki masowego przekazu, np. tytuły prasowe, media społecznościowe, stacje radiowe i telewizyjne [sposób finansowania, odbiorcy, program, prezentowane postawy i wartości].
Przekazy medialne	<ul style="list-style-type: none"> elementy przekazu medialnego; rzetelność przekazu medialnego; zasady bezpiecznego odczytywania przekazów medialnych; krytyczna analiza przekazu medialnego; techniki medialnej perswazji i manipulacji 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia opinie od faktów w prostym przekazie medialnym; wymienia elementy przekazu medialnego; wymienia najważniejsze zasady bezpiecznego korzystania z mediów. 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia poszczególne elementy przekazu medialnego; porównuje informacje na ten sam temat zawarte w różnych, prostych przekazach medialnych; wyjaśnia pojęcie <i>trolling</i>; wymienia zasady sprawdzania rzetelności przekazu medialnego; wymienia techniki medialnej perswazji i manipulacji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę pomiędzy perswazją a manipulacją; analizuje różnorodne przekazy medialne pod kątem zastosowanych środków perswazji i manipulacji; wymienia przyczyny i skutki fake newsów, oraz komunikatów niepełnych i nierzetelnych w mediach. 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza krytyczną analizę wybranego przekazu medialnego; uzasadnia konieczność walki z nierzetelnością przekazów medialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz świadomego korzystania z mediów.
Patologie życia publicznego	<ul style="list-style-type: none"> czynniki sprzyjające patologiom życia publicznego; rodzaje patologii życia publicznego; charakterystyka poszczególnych patologii życia publicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje/podaje przykłady korupcji; podaje przykłady, innych niż korupcja, patologii w życiu publicznym; wymienia wybrane sposoby przeciwdziałania patologiom życia publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje korupcji; wymienia czynniki sprzyjające korupcji; wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>nepotyzm, klientelizm, przestępczość zorganizowana, demagogia, populizm</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność przeciwdziałania zjawisku korupcji i innym rodzajom patologii w życiu publicznym; wyjaśnia przyczyny i podaje skutki patologii w życiu publicznym; rozpoznaje przypadki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę pomiędzy demagogią a populizmem; analizuje wybrane rozwiązania prawne pod kątem ich etyczności i skuteczności w walce z patologiami życia publicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację multimedialną na temat jednego z ruchów społecznych, działających dawniej lub współcześnie, wyrażających sprzeciw wobec patologii w życiu publicznym; przygotowuje

	<ul style="list-style-type: none"> przyczyny powstawania patologii w życiu publicznym. 		<ul style="list-style-type: none"> <i>hejt</i>; przedstawia sposoby przeciwdziałania patologiom życia publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> patologii w życiu publicznym; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące patologii w życiu publicznym. 		<ul style="list-style-type: none"> i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz konieczności przeciwdziałania patologiom życia publicznego.
Rozdział 3. Organy władzy publicznej w Polsce						
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> budowa Konstytucji RP; materia prawa konstytucyjnego; Konstytucja a inne źródła prawa; preambuła Konstytucji RP; konstytucyjne zasady ustroju RP; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady spraw regulowanych przez prawo konstytucyjne; podaje przykłady konstytucyjnych zasad ustroju RP. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje datę uchwalenia obowiązującej Konstytucji RP; wyjaśnia pojęcie <i>preambuła</i>; wyjaśnia, czym Konstytucja różni się od innych źródeł powszechnie obowiązującego prawa w Polsce; wyjaśnia znaczenie zasady: suwerenności /zwierzchnictwa narodu; republikańskiej formy rządu, demokratycznego państwa prawnego i trójpodziału władzy; 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się nazwami poszczególnych części jednostki redakcyjnej tekstu Konstytucji; wyjaśnia znaczenie poszczególnych konstytucyjnych zasad ustroju RP; analizuje treść preambuły Konstytucji RP; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące Konstytucji RP. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czego dotyczyły i z czego wynikały nowelizacje obowiązującej Konstytucji RP; uzasadnia znaczenie poszczególnych konstytucyjnych zasad ustroju RP dla funkcjonowania państwa demokratycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, badanie opinii publicznej dotyczące, np. znajomości konstytucyjnych zasad ustroju RP.
Formy demokracji	<ul style="list-style-type: none"> demokracja bezpośrednia i pośrednia; formy demokracji bezpośredniej; referendum ogólnokrajowe w Polsce; referendum lokalne w Polsce; wybory w demokracji; zasady prawa wyborczego; systemy wyborcze; wybory do Sejmu i Senatu RP; wybory do samorządu terytorialnego w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady form uczestnictwa obywateli w rządzeniu państwem; podaje przykłady form demokracji bezpośredniej; podaje przykłady organów władzy w Polsce powoływanych w drodze wyborów bezpośrednich, wymienia konstytucyjne zasady wyborcze. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę pomiędzy demokracją bezpośrednią a pośrednią; wyjaśnia pojęcie: partycypacja obywatelska; podaje przykłady referendum ogólnokrajowych w Polsce po 1989 roku; określa, w jakich sprawach może być przeprowadzone referendum ogólnokrajowe i referendum lokalne w Polsce; odczytuje podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> określa główne zasady przeprowadzania referendum ogólnokrajowych i lokalnych w Polsce; analizuje przepisy Konstytucji RP i ustawy dotyczące zasad przeprowadzania: <ul style="list-style-type: none"> referendum ogólnokrajowego i referendum lokalnego w Polsce, -wyborów do Senatu i Sejmu RP; - wyborów do organów samorządu terytorialnego; analizuje różnorodne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie demokracji bezpośredniej we współczesnej Polsce; porównuje większościowy i proporcjonalny system wyborczy; porównuje zasady <ul style="list-style-type: none"> - wyborów do Sejmu i Senatu RP, - wyborów do poszczególnych organów samorządu terytorialnego; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz konieczności zwiększenia poziomu partycypacji obywatelskiej w Polsce; dokonuje krytycznej analizy referendum ogólnokrajowych przeprowadzonych w Polsce po 1989 roku; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję

			<p>dane statystyczne dotyczące poziomu partycypacji obywatelskiej we współczesnej Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia konstytucyjne zasady wyborcze; ▪ wyjaśnia znaczenie konstytucyjnych zasad wyborczych; ▪ podaje główne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP. 	<p>materiały źródłowe dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poziomu partycypacji obywatelskiej we współczesnej Polsce, - wyborów do Sejmu i Senatu RP; - wyborów do organów samorządu terytorialnego; ▪ wyjaśnia główne zasady większościowego i proporcjonalnego systemu wyborczego; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące różnorodnych form demokracji. 	<p>w wyborach do Sejmu w Polsce.</p>	<p>dotyczącą, np. wprowadzenia w wyborach do Sejmu w Polsce jednomandatowych okręgów wyborczych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje prezentację na temat wpływu konsultacji publicznych na kształtowanie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.
Sejm i Senat RP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bikameralizm; pozycja ustrojowa Sejmu i Senatu RP; ▪ funkcje / kompetencje Sejmu i Senatu RP; ▪ kompetencje Zgromadzenia Narodowego; ▪ zasady funkcjonowania Sejmu i Senatu RP; ▪ zasady skracania kadencji; ▪ organy Sejmu i Senatu RP; ▪ zasady podejmowania decyzji w Sejmie i Senacie RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główną funkcję Sejmu i Senatu RP; ▪ określa czas trwania kadencji i liczbę członków Sejmu i Senatu RP; ▪ wymienia podstawowe prawa i zadania posłów i senatorów. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne kompetencje/funkcje Sejmu i Senatu RP; ▪ wymienia główne zasady funkcjonowania parlamentu w Polsce; ▪ wyjaśnia, jaka jest struktura Zgromadzenia Narodowego; ▪ wymienia zasady określające większość zwykłą, bezwzględną, kwalifikowaną; ▪ wymienia podmioty decydujące o skróceniu kadencji Sejmu RP; ▪ wyjaśnia pojęcia: <i>mandat poselski/senatorski, kadencja, klub i koło poselskie, immunitet, kworum</i>; ▪ wymienia główne organy Sejmu i Senatu RP; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny pracy Sejmu i Senatu RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - kompetencji Sejmu i Senatu RP; - kompetencji Zgromadzenia Narodowego; - zasad skrócenia kadencji Sejmu; - immunitetu poselskiego; ▪ wymienia główne kompetencje Zgromadzenia Narodowego; ▪ wymienia główne zasady skrócenia kadencji Sejmu RP; ▪ posługuje się w praktyce zasadami określającymi większość zwykłą, bezwzględną i kwalifikowaną; ▪ porównuje immunitet formalny i materialny; ▪ charakteryzuje główne organy Sejmu i Senatu RP; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje pozycję ustrojową Sejmu i Senatu RP - wyjaśnia, na czym polega asymetryczność polskiego parlamentaryzmu; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. wprowadzenia w Polsce systemu unikameralnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/diskusję dotyczącą, np. wprowadzenia w Polsce systemu unikameralnego.

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące Sejmu i Senatu RP. 		
Prezydent RP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ model prezydentury w Polsce; ▪ Prezydenci RP [od 1989 r.]; ▪ funkcje i uprawnienia Prezydenta RP; ▪ kadencja Prezydenta RP; ▪ prerogatywy Prezydenta RP i akty urzędowe kontrasygnowane. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje imię i nazwisko aktualnego Prezydenta RP; ▪ określa czas trwania kadencji Prezydenta RP; ▪ wymienia główne zasady wyboru Prezydenta RP; ▪ wymienia przykładowe zadania Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne funkcje / kompetencje Prezydenta RP; ▪ wymienia główne zasady wyboru Prezydenta RP; ▪ wymienia Prezydentów RP od 1989 roku; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny działalności Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje główne funkcje / uprawnienia prezydenta RP; ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące <ul style="list-style-type: none"> - kadencji Prezydenta RP i sytuacji, gdy Prezydent RP nie może sprawować swojej funkcji; - funkcji / uprawnień Prezydenta RP; ▪ omawia zasady odpowiedzialności konstytucyjnej Prezydenta RP; ▪ wyjaśnia znaczenie zasady kontrasygnaty; ▪ wyjaśnia znaczenie pojęcia: prerogatywy; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia rolę zasady kontrasygnaty; ▪ określa rolę prerogatywy dla pozycji ustrojowej Prezydenta RP; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. konieczności wzmocnienia pozycji ustrojowej Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. konieczności wzmocnienia pozycji ustrojowej Prezydenta RP.
Rada Ministrów RP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kompetencje Rady Ministrów RP; ▪ skład Rady Ministrów RP; ▪ kompetencje Rady Ministrów RP; ▪ powoływanie Rady Ministrów RP; ▪ kontrola polityczna i konstytucyjna Rady Ministrów RP; ▪ administracja rządowa; ▪ służba cywilna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje imię i nazwisko aktualnego Prezesa Rady Ministrów RP; ▪ wymienia główne zasady powoływania Rady Ministrów RP; ▪ wymienia przykładowe zadania Rady Ministrów RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia kompetencje Rady Ministrów RP; ▪ omawia skład Rady Ministrów RP; ▪ omawia zasady powoływania Rady Ministrów; ▪ wyjaśnia pojęcie <i>koalicja rządowa</i>; ▪ wymienia podstawowe obszary działania rządu; ▪ wyjaśnia, jaką rolę pełnią wojewodowie; ▪ wyjaśnia pojęcie <i>służba cywilna</i>; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny działalności Rady 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - sposobów powoływania Rady Ministrów, - kompetencji Rady Ministrów; - odpowiedzialności politycznej Rady Ministrów i poszczególnych jej członków; - odpowiedzialności konstytucyjnej członków Rady Ministrów; ▪ wymienia sytuacje, w których Prezes Rady Ministrów składa dymisję Rady Ministrów; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje pozycję ustrojową Rady Ministrów; ▪ wyjaśnia ustrojową rolę Prezesa Rady Ministrów ▪ omawia znaczenie konstruktywnego wotum nieufności; ▪ wyjaśnia różnicę pomiędzy administracją zespoloną i niezespoloną. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje prezentację na temat funkcji i zakresu działania poszczególnych ministrów wchodzących w skład Rady Ministrów RP.

			Ministrów w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby powoływania Rady Ministrów RP [procedura I, II i III]; wyjaśnia zasady uchwalania konstruktywnego wotum nieufności; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące rady Ministrów RP. 		
Władza sądownicza	<ul style="list-style-type: none"> wymiar sprawiedliwości a władza sądownicza; organy władzy sądowniczej; sądy powszechne; sądownictwo administracyjne; konstytucyjne zasady działania sądów w Polsce; Sąd Najwyższy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady działań organów władzy sądowniczej; wymienia organy władzy sądowniczej w Polsce; podaje przykłady konstytucyjnych zasad działania sądów w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę sądów powszechnych i administracyjnych w Polsce; przedstawia główne zadania sądów powszechnych i administracyjnych w Polsce; wymienia konstytucyjne zasady działania sądów w Polsce; wyjaśnia zasadę niezależności sądów i niezawisłości sędziów; wymienia główne zadania Sądu Najwyższego; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny funkcjonowania władzy sądowniczej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zadania sądów powszechnych w Polsce; wyjaśnia konstytucyjne zasady działania sądów w Polsce; analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące <ul style="list-style-type: none"> struktury władzy sądowniczej, zadań organów władzy sądowniczej, niezawisłości sędziów, zadań i struktury Sądu Najwyższego; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące władzy sądowniczej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Sądu Najwyższego dla funkcjonowania państwa demokratycznego; przedstawia konstytucyjne gwarancje niezawisłości sędziów; wyjaśnia znaczenie zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów dla funkcjonowania państwa demokratycznego; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. roli ławników w sądach powszechnych. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat struktury i zadań wybranego sądu powszechnego; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. roli ławników w sądach powszechnych.
Instytucje strzegące praworządności	<ul style="list-style-type: none"> Najwyższa Izba Kontroli; Trybunał Konstytucyjny; Trybunał Stanu; Prokuratura; Instytut Pamięci Narodowej; Rzecznik Praw Obywatelskich 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne organy strzegące praworządności w Polsce; wymienia główne zadanie Trybunału Konstytucyjnego; wymienia główne zadanie prokuratora; podaje przykłady spraw, z którymi może się zwrócić do Rzecznika Praw Obywatelskich. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne zadania Najwyższej Izby Kontroli; wymienia konstytucyjne zadania Trybunału Stanu i Trybunału Konstytucyjnego; wymienia główne organy i zadania prokuratury; wymienia główne zadania Instytutu Pamięci Narodowej, wymienia główne zadania 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję ustrojową Najwyższej Izby Kontroli; wymienia podmioty kontrolowane przez NIK i określa zakres przeprowadzanych kontroli; omawia skład Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu; wyjaśnia zasady 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tryb działania Trybunału Konstytucyjnego; wyjaśnia znaczenie Trybunału Stanu i Trybunału Konstytucyjnego dla funkcjonowania państwa demokratycznego; porównuje rolę prokuratora generalnego i prokuratora krajowego. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat, np. <ul style="list-style-type: none"> zakresu i wyników wybranej kontroli przeprowadzonej przez NIK; zadań i aktywności Rzecznika Praw Dziecka; kryzysu wokół Trybunału Konstytucyjnego w Polsce.

			<p>Rzecznika Praw Obywatelskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny stanu praworządności w Polsce. 	<p>sporządzania indywidualnej skargi konstytucyjnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące struktury, zadań i trybu działania NIK, Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu, prokuratury, IPN, Rzecznika Praw Obywatelskich.; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące instytucji strzegących praworządności w Polsce. 		
Samorząd terytorialny	<ul style="list-style-type: none"> ▪ struktura samorządu terytorialnego w Polsce; ▪ rodzaje zadań samorządu terytorialnego; ▪ źródła dochodów samorządu terytorialnego; ▪ organy stanowiące i wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia szczeble samorządu terytorialnego w Polsce; ▪ wymienia przykładowe zadania gminy; ▪ określa przynależność miejscowości, w której mieszka do poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego; ▪ wymienia organy władzy samorządu terytorialnego w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rodzaje zadań samorządu terytorialnego; ▪ wymienia główne źródła dochodów samorządu terytorialnego; ▪ wymienia i omawia zadania organów stanowiących i wykonawczych w gminie; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje poszczególne rodzaje zadań samorządu terytorialnego; ▪ charakteryzuje organy samorządu terytorialnego w powiecie i województwie; ▪ wyjaśnia działanie zasady pomocniczości w strukturach samorządu terytorialnego; ▪ przedstawia ogólne zasady działania form bezpośredniego udziału mieszkańców w podejmowaniu decyzji samorządowych: budżet obywatelski, obywatelska inicjatywa uchwałodawcza; ▪ analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące struktury, zadań i trybu działania organów samorządu terytorialnego; ▪ analizuje różnorodne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia cechy charakterystyczne, zadania i strukturę miast na prawach powiatu; ▪ ocenia działalność samorządu terytorialnego w Polsce; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat partycypacji obywatelskiej na poziomie lokalnym w Polsce / w swojej gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prezentuje strukturę budżetu swojej gminy [źródła dochodu, wydatki, sposób uchwalania i kontrolowania]; ▪ przygotowuje / organizuje wycieczkę edukacyjną do urzędu gminy, na terenie której znajduje się szkoła; ▪ prezentuje zasady działania budżetu obywatelskiego/ partycypacyjnego w swojej gminie; ▪ przygotowuje propozycję wniosku do budżetu partycypacyjnego swojej gminy; ▪ przygotowuje folder promujący pracę wybranego organu samorządowego na poziomie powiatu lub województwa; ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej,

				materiały źródłowe dotyczące samorządu terytorialnego w Polsce.		debatę/dyskusję dotyczącą, np. partycypacji obywatelskiej na poziomie lokalnym w Polsce / w swojej gminie.
--	--	--	--	---	--	--